

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 2.3.2006
KOM(2006) 88 lõplik

KOMISJONI TEATIS EUROOPA NÕUKOGULE JA PARLAMENDILE

EUROOPA MÕJU TUGEVDAMINE:

**RIIKLIKE STRATEEGIADOKUMENTIDE JA ÜHISTE MITMEAASTASTE
PROGRAMMIDE KOOSTAMISE ÜHINE RAAMISTIK**

SISUKORD

KOMISJONI TEATIS EUROOPA NÕUKOGULE JA PARLAMENDILE

EUROOPA MÕJU TUGEVDAMINE: RIIKLIKE STRATEEGIADOKUMENTIDE JA ÜHISTE MITMEAASTASTE PROGRAMMIDE KOOSTAMISE ÜHINE RAAMISTIK

1.	Sissejuhatus	4
1.1.	Ühine raamistik ja ühised mitmeaastased programmid: Euroopa Liidu panus	4
1.2.	Riiklike strateegiadokumentide ja ühiste mitmeaastaste programmide raamistiku taust	4
1.3.	Sissejuhatavad märkused	6
2.	Ajakohastatud raamistik tugevdatud programmitöö teenistuses	7
2.1	Järgitavad tõhusa programmitöö põhimõtted	7
2.2	Riiklike strateegiadokumentide üheksa põhikoostisosa	8
2.3.	Riikliku strateegiadokumendi väljatöötamise kord ühiste mitmeaastaste programmide koostamise perspektiivis	9
2.3.1.	Põhimõtted	10
2.3.2.	Ühiste mitmeaastaste programmide koostamise eri etapid	10
	<i>Esimene etapp: ühine analüüs</i>	10
	<i>Teine etapp: lisaks ühisele analüüsile ühine tegevusstrateegia</i>	11
	LISA: Riiklike strateegiadokumentide (RSD) ühine vorm	12
	I OSA: RIIKLIK STRATEEGIADOKUMENT	12
1.	PEATÜKK: ABIANDJA JA PARTNERRIIGI VAHELISTE SUHETE RAAMISTIK	12
1.1.	Abiandja välispoliitika üldeesmärgid	12
1.2.	Partnerriikidega tehtava koostöö strateegilised eesmärgid	12
1.3.	Peamised kahepoolsed lepingud	12
2.	PEATÜKK: RIIGI OLUKORRA HINDAMINE	12
2.1.	Partnerriigi poliitilise, majandusliku, sotsiaalse ja keskkondliku olukorra analüüs	12
2.1.1	Poliitiline olukord	12
2.1.2	Majanduslik ja sotsiaalne olukord	14
2.1.3	Sotsiaalne olukord, sealhulgas inimväärne töö ja tööhõive	16
2.1.4	Riik rahvusvahelises kontekstis	16

2.1.5 Keskkonna olukord.....	17
2.2. Partnerriigi arengustrateegia	17
2.3. Hetkepoliitika ja keskmise pikkusega ülesannete teostatavuse analüüs	18
3. PEATÜKK: KOOSTÖÖ JA POLIITILISE DIALOOGI, VASTASTIKUSE TÄIENDAVUSE JA JÄRJEPIDEVUSE ÜLEVAADE	18
3.1 Ülevaade abiandja varasemast ja praegusest koostööst (õppetunnid)	18
3.2 Teave teiste abiandjate programmide kohta (täiendavus)	19
3.3 Abiandja ja partnerriigi poliitilise dialoogi kirjeldus	19
3.4 Partnerriigiga loodud partnerluse olukorra kirjeldus ja ühtlustamise suunas tehtud edusammud....	19
3.5 Järgepidevuse analüüs seoses abiandja teiste poliitikatega	19
4. PEATÜKK: ABIANDJA TEGEVUSSTRATEEGIA	20
II OSA: TÖÖKAVA.....	21
LISAD	21
1. Kokkuvõttev tabel riigi kohta.....	21
2. Riigi keskkondliku olukorra iseloomustus	21
3. Abiandjate finantsproгноosi tabel.....	22
4. Riigi rändealase olukorra iseloomustus (kus vajalik).....	22
5. Riiklike strateegiadokumentide koostamisprotsessi kirjeldus, milles tuuakse välja valitsusväliste osalejate ja kohalike omavalitsuste kaasatus.....	22
6. Ühtlustamise tegevuskava (kui on olemas)	22

1. SISSEJUHATUS

Abi tõhususe tugevdamine on Euroopa Liidu (EL) tegevuskava üks põhieesmärke. Monterrey rahvusvahelisest konverentsist (18.–22. märts 2002) alguse saanud rahvusvahelise algatuse tulemusena võeti vastu Pariisi deklaratsioon abi ühtlustamise ja lähendamise kohta (2. märts 2005). Sellega seoses ei ole Euroopa Liit lakanud rõhutamast ühelt poolt kindlat vajadust ühiselt tõhustada ja suurendada abi mõju ning, teiselt poolt, oma kohustust täita selles eestvedaja rolli.

Seega on abi sidususe ja tõhususe tugevdamiseks oluline arvestada kõiki välispoliitika eesmärke ja ELi muid vahendeid. Arengupoliitika on üks aspekt, mis aitab koos muude vahenditega, nagu kaitse-, julgeoleku-, kaubandus-, ja keskkonnapoliitika ja muude poliitikavaldkondadega kaasa ELi välispoliitika eesmärkide saavutamisele.

1.1. Ühine raamistik ja ühised mitmeaastased programmid: Euroopa Liidu panus

Euroopa Liit esitas 2005. aasta veebruaris ja märtsis Pariisis toimunud kõrgetasemelisel foorumil töökava, mis sisaldab konkreetseid kohustusi Pariisi deklaratsiooni põhimõtete kiireks ja kollektiivseks elluviimiseks. Üks selle vabatahtliku panuse alustaladest on kohustus luua 2000. aasta riiklike strateegiadokumentide (RSD) raamistiku läbivaatamise teel järkjärgult ühised mitmeaastased programmid. See on ELi abi tõhustamise tegevuskava üks osa.

2004. aasta novembris ning seejärel 2005. aasta aprillis ja novembris kokku tulnud üldasjade ja välissuhete nõukogud (GAERC) töötasid välja vastavalt selle protsessi põhimõtte, olemuse ja ajakava.

Enne ühiste mitmeaastaste programmide koostamise aluste paikapanemist oli tähtis täiendada olemasolevat teavet, et saada hea ülevaade liikmesriikide (ja teiste abiandjate) programmide koostamise eri süsteemidest, kasutada ära olemasolevaid (OECD tunnustuse saanud) häid tavasid ja lülitada meede kohapeal täielikult praktikasse.

Selleks tehti 2005. aastal kolm taustauuringut Ugandas, Tansaania ja Sambias. Õppust võeti ka Euroopa Liidu katsekorras neljas riigis (Vietnamis, Nicaraguas, Marokos ja Mosambiigis) teostatud ühtlustamisprogrammi raames omandatud kogemustest ja tehtud järeldustest.

Kolm uuringut, mille tulemusi analüüsiti koos liikmesriikidega, võeti täiendava tõsise analüüsi aluseks riiklike strateegiadokumentide raamistiku läbivaatamisel, mida käesolev dokument käsitleb.

1.2. Riiklike strateegiadokumentide ja ühiste mitmeaastaste programmide raamistiku taust

Ühenduse riiklike strateegiadokumentide kavandamise raamistik (tavaliselt „RSD raamistik”) võeti 2000. aastal seoses RELEXi reformiga vastu kui mitmeaastaste programmide koostamise vahend. See pidi olema ühenduse kõikide RSDde struktuuri aluseks ja teabeallikaks liikmesriikide strateegiadokumentide väljatöötamisel.¹ Selle eesmärk oli parandada välisabi programmide koostamise sidusust ja kvaliteeti, muuta abi paremini

¹ 2000. aasta 10. novembri nõukogu järeldused riiklike strateegiadokumentide ühtlustatud raamistiku kohta, III punkt, SEC(2000)/1049.

prognoositavaks ja tõhusamaks ning toetada EÜ asutamislepingu artiklite 177 kuni 181 alusel liikmesriikidega tehtava arengukoostöö suuremat täiendavust.

Kõnealust raamistikku rakendas komisjon viivitamatult esimese põlvkonna riiklike ja piirkondlike strategiadokumentide koostamisel (2002–2006) ning vaheülevaadetes (2004) kõikide arengumaade puhul, kes saavad toetust Euroopa Arengufondist ja programmidest ALA, MEDA, TACIS ja CARDS.

Nõukogu palvel aastatel 2001, 2002 ja 2005 komisjonis koostatud RSD raamistiku loomise eduaruannete põhjal täheldas Euroopa Liit, et RSDde range kasutamine on tõhus ja sobiv vahend programmitöö kvaliteedi parandamiseks.

2003. aastal tegi nõukogu järelduse,² et RSD raamistik andis tõepoolest märkimisväärse panuse mitmeaastaste programmide koostamise eesmärgi saavutamisse ja ELi välisabi tõhususe ja kvaliteedi tugevdamisse. Ta märgib, et see parandas ühenduse abi ja kahepoolse abi kooskõlastamist ja täiendavust, eelkõige kohapealsetesse töödesse suurel määral kaasatud liikmesriikide antud abiga.³ Enamikul juhtudel olid partnerriikide ametiasutused programmide koostamisse tihedalt kaasatud ning see suurendas komisjoni strateegia ja riikliku arenguprotsessi vastastikust omaksvõtmist ja sidusust.

2004. aasta vaheülevaadet võimaldasid veelgi tugevdada RSDde kvaliteeti ja tõhusust, eelkõige EÜ/ELi arengupoliitika ja muu välis- ja sisepoliitika vahelise sidususe parandamise teel või tulemuspõhise lähenemisviisi tugevdamisega, tänu tulemusnäitajate rangemale lõimimisele, mis võimaldab hinnata partnerriikide saavutusi, eelkõige aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel.

RSD raamistikku tuleb käsitada kestva protsessina, mida tuleb pidevalt täiendada ja kohendada abi tõhususe tegevuskava arengutega sammu pidades. Sellega seoses ilmnes üha selgemini, et Euroopa tasandil kooskõlastatud ja ühiselt väljatöötatud programmid võivad veelgi enam panustada abi tõhususse ja aastatuhande arengueesmärkide elluviimisse.

2004. aastal rõhutas ühtlustamiseks loodud ajutine töörühm, kelle ülesanne on teha Euroopa Liidule ettepanek abi parema kooskõlastamise, ühtlustamise ja lähendamise viiside kohta, et ühiste mitmeaastaste programmide koostamine peab lihtsustama poliitika kooskõlastamist, edendama menetluste ühtlustamist ja pakkuma võimalusi teha otsuseid täiendavuse üle. Ühised mitmeaastased programmid peavad võimaldama abiandjate järk-järgulist lähendamist partnerriigi mitmeaastastes programmitöösüklites (vaesuse vähendamise ja eelarveprotsesside strateegiad) ja suurendama võimalusi liikmesriikide ja komisjoni programmitööprotsessi sünkroniseerimiseks, soodustades ajapikku tehingukulude olulist vähendamist.

Nõukogu 2004. aasta novembri järeldustes saigi ühiste mitmeaastaste programmide koostamine Euroopa ulatuse, kui komisjonil paluti spetsiaalselt läbi vaadata 2000. aasta RSD raamistik ja lülitada sellesse uus programmitöö võimalus.

² Nõukogu järeldused 18. märtsi 2003. aasta üldasjade ja välissuhete nõukogul (GAERC), dokument 6941/03.

³ Vastavalt nõukogu 2001. aasta suunistele EÜ ja liikmesriikide töö parema kooskõlastamise kohta.

Ühiste programmide koostamise põhimõtet kinnitati ja rõhutati taas uues dokumendis „Euroopa konsensus arengupoliitikas” – ELi 2005. aasta detsembri uues arengupoliitika deklaratsioonis.

1.3. Sissejuhatavad märkused

Vastavalt nõukogu 2004. aasta novembri järeldustele „*peab RSD uuendatud raamistik olema üks teostusvahendeist, mida kasutatakse kogu liikmesriikide ja komisjoni antava abi mitmeaastase planeerimise puhul. [...] [Lisaks] peab [see] andma suunised ühise mitmeaastase planeerimise elluviimiseks riigi tasandil*”.⁴

Välisabi tõhususe tugevdamise esimene põhietapp on see, et kõik Euroopa Liidu liikmesriigid võtsid vastu üheksa olulist RSD koostisosa, mis on täpsustatud punktis 2.2 ja milles antakse juhised lisas välja pakutud ühise vormi kohta. See on abi ühtlustamise ja kooskõlastamise põhiline lähtepunkt.

Ühiste mitmeaastaste programmide koostamine on paindlik protsess, mida saab kohandada vastavalt partnerriigi konkreetse olukorra arengutempole. Selle vorm ja struktuur erineb riigiti. Sellest on juttu punktis 2.3.

⁴ Ühtlustamise ajutise töörühma aruanne „Kooskõlastamise, ühtlustamise ja lähendamise edendamine: ELi panus“, 14670/04, 15. november 2004, lk 37.

2. AJAKOHASTATUD RAAMISTIK TUGEVDATUD PROGRAMMITÖÖ TEENISTUSES

Käesoleva dokumendiga ajakohastatakse 2000. aasta riiklike strateegiadokumentide (RSD) raamistikku, millega on kindlaks määratud dokumendi põhielemendid ja nende sõnastamisel järgitavad etapid.

Ajakohastatud raamistik jaguneb kolme ossa:

- Esimene (punkt 2.1) meenutab põhimõtteid, millest tuleb programmide koostamisel juhinduda.
- Teine (punkt 2.2) võtab kokku tulevaste RSDde üheksa põhikoostisosa. Käesolevale dokumendile on lisatud ühise vormi ettepanek.
- Kolmas (punkt 2.3) kavandab tulevaste RSDde koostamisel järgitava korra põhietapid ja ühiste mitmeaastaste programmide koostamise reeglid edaspidiseks.

2.1. Tõhusa programmitöö põhimõtted

Programmide koostamisel tuleb juhinduda teatavatest põhimõtetest. Viimastel aastatel Euroopa tasandil väljatöötatud põhimõtetest enamik kuulub ka Pariisi deklaratsiooni partnerluskohustuste hulka (omaksvõtmine, ühtlustamine, lähendamine, tulemustel ja vastastikusel vastutusel põhinev juhtimine). Need määravad RSDde struktuuri ja põhikoostisosad, nagu allpool kirjeldatud:

- **Partnerlusraamistik.** Strateegiad peavad tuginema koostöö- ja partnerluslepingutele ning olema kooskõlas piirkondlike strateegiatega.
- **Euroopa konsensuse eesmärkide** järgimine. Arengupoliitika põhieesmärgid on vaesuse kaotamine kestva arengu abil, eelkõige aastatuhande arengueesmärkide saavutamine, ning demokraatia, heade valitsustavade ja inimõiguste tagamise edendamine. Neid eesmärke taotletakse kõikides arengumaades ja kohaldatakse kõigile ühenduse strateegiate „arenguabi” osadele kolmandate riikidega tehtavas koostöös.
- **Sidusus.** Programmitöö strateegia ja dokumendid peavad olema ammendavad ja võtma arvesse arengupoliitika ja üldise poliitika eesmärke, mis määravad suhted partnerriigiga.
- **Eristamine** on vajalik partnerite ja väljakutsete mitmekesisust silmas pidades. See kehtib nii üldise poliitika kui ka koostöökavade puhul.
- **Valdkondadevahelisi küsimusi** tuleb arvesse võtta vastavalt Euroopa konsensusele (demokraatia, head valitsemistavad, inimõigused, laste ja põlisrahvaste õigused; sooline võrdõiguslikkus; jätkusuutlik keskkond; HIV/AIDS).
- Abi tõhusus kätkeb endas ka teisi olulisi elemente, nagu **tööjaotus, täiendavus ja ühtlustamine**. Kõik jõupingutused tuleb koondada võimalikult suuremale teabejagamisele kõikide osalistega ning liikmesriikide sekkumiste ja teiste abiandjate ning mitmepoolsete asutuste vastastikusele täiendavusele. Kooskõlastamine peab esmajärjekorras toimuma asjaomases partnerriigis.

- Üldist ja/või valdkondlikku **eelarvelist toetust** tuleb teostamisel võimaluse korral alati kasutada kui abi suurendamise ja tõhustamise põhiprintsiipi ning seda tuleb veelgi tugevdada.
- **Keskendumine** (säilitades paindlikkuse) eeldab piiratud arvu valdkondade valikut ühenduse abiprogrammide koostamise raames.
- **Omaksvõtmine partnerriigi poolt ja lähendamine.** Partnerriigi tegevuskava on strateegia ettevalmistamise ja programmitöö keskmes ning järk-järgult peab toimuma nende lähendamine.
- **Tulemuspõhine lähenemine.** Programmide koostamine, rakendamine ja hindamine peavad hõlmama süstemaatiliselt tulemuste põhinäitajaid, mis määratakse teatud ajaks abi mõju mõõtmiseks.
- **Kodanikuühiskonna ja teiste huvitatud isikute osalemine:** partnerlust tuleb laiendada mitteriiklikele osalejatele, erasektorile, kes tuleb kaasata poliitilisse dialoogi, koostööstrateegia väljatöötamisse ja programmide rakendamisse. Tagada tuleb teiste arenguga seotud osalejate, eelkõige kohalike asutuste ja parlamendi kaasamine.
- **Varasemad õppetunnid ja hindamispõhimõte.** Partnerriigi, abiandja kohapealsete esinduste ja abiandja asukoha talituste varasemast kogemusest ning asjaomaste sisemiste ja väliste hindamiste tulemustest tuleb süstemaatiliselt õppust võtta ning lähtuda neist programmide koostamise ajal valikute tegemisel. Lisaks on RSDd tõhusad töövahendid vaid siis, kui tulemusnäitajaid hinnatakse pidevalt ja strateegiat kohandatakse vastavalt tulemustele.

2.2. Riiklike strateegiadokumentide üheksa põhikoostisosa

RSD uues raamistikus tehakse ettepanek jätkata üldist loogilist lähenemist, mis arendati välja tõhusaks osutunud 2000. aasta raamistikus. Uut raamistikku täiendatakse vastavalt rahvusvahelisel tasandil kasutuselevõetavatele uutele tavadele ja ELi uutele kohustustele, mida kirjeldati eelmises jaotises. Uues raamistikus on kehtestatud ühiste mitmeaastaste programmide kavandamiseks hädavajalikud elemendid riikide kaupa.

Käesolevale dokumendile on lisatud üksikasjalik RSD vorm. See sisaldab järgmisi põhiosi, mis tagavad, nagu kogemus on näidanud, kvaliteetsete programmide koostamise:⁵

- (1) Abiandja ja partnerriigi vaheliste suhete raamistik
- (2) Partnerriigi poliitilise (sise- ja välispoliitika), majandusliku ja kaubandusliku, sotsiaalse ja keskkondliku olukorra analüüs
- (3) Partnerriigi tegevuskava, sealhulgas arengustrateegia
- (4) Hetkepoliitika ja keskmise pikkusega ülesannete teostatavuse analüüs riigi olukorra ja tegevuskava analüüsi põhjal

⁵ Iga dokumendi pealkirja kohandatakse vastavalt RSD autorile ja partnerriigile. See tähendab, sõna „abiandja” asendatakse autori nimega ja „partnerriik” partnerriigi nimega.

- (5) Üldülevaade abiandja varasemast ja praegusest koostööst (õppetunnid ja kogemused), arvestades kõiki välisabi vahendeid, täiendavust teiste abiandjate programmidega ning sidusust teiste välisabivahendite ja poliitikaga
- (6) Riikidevahelise partnerluse olukorra, sealhulgas poliitilise dialoogi ja ühtlustamises tehtud edusammude kirjeldus
- (7) Abiandja koostööstrateegia, tema konkreetsed eesmärgid, sidusus välisabi ja poliitika teiste vahenditega, täiendavus teiste abiandjatega
- (8) Eespool nimetatud elementide alusel koostatud töökava või siseriiklik näidisprogramm, milles määratletakse tulemusnäitajate abil mõõdetavad eesmärgid, abiandja eripanused ning kõige asjakohasemate toetusmehhanismide olemus ja ulatus
- (9) Lisad: kokkuvõttev tabel riigi kohta, keskkonnaolukorra kokkuvõte, abiandjate finantsprognoosi tabel, rändealase olukorra iseloomustus (vajadusel), sealhulgas rahvusvahelise kaitse aspekt, mitteriiklike osalejatega konsulteerimise kirjeldus ja, kui see on olemas, ühtlustamise tegevuskava.

Komisjon kavatseb oma strateegiadokumendi välja töötada nende üheksa põhikoostisosa ja lisas esitatud vormi alusel, kus on need koostisosad üksikasjalikult kirjas. Ta teeb seda järkjärgult: viivitamata AKV piirkonna riikide jaoks, hiljem (vaheülevaade) Aasia ja Ladinameerika piirkondade ning Euroopa naabruspoliitikasse kaasatud riikide ja Venemaa jaoks, kus teise põlvkonna riiklike strateegiadokumentide väljatöötamise protsess põhines endisel vormil ja on peaaegu lõpule viidud.

Komisjon tõdeb, et enamik nendest koostisosadest on juba olemas liikmesriikide poolt kahepoolsetes suhetes väljatöötatud strateegiadokumentides. Ta leiab seega, et neid põhikoostisosi sisaldavat RSD uut raamistikku võiksid liikmesriigid ilma menetlusi oluliselt muutmata kasutada ka kahepoolse abi puhul, tehes seda vajaliku paindlikkusega, et seda saaks kohandada vastavalt riigi konkreetsetele oludele. Lisaks võiksid praegu programmitöövahendeid kasutusele võtvad liikmesriigid hakata kohe kohaldama RSD uut raamistikku.

Komisjon leiab ka, et lisaks liikmesriikidele pakutavale võimalusele rajada oma kahepoolne strateegia nendele üheksale koostisosale ja RSD uuele raamistikule, on lisas esitatud vorm kindlasti kõige sobivam tugi ja lähtepunkt ühise mitmeaastase programmitöö suunas, eelkõige programmitöö teatud aspektide jagamise osas (punkt 2.3.2). Seda peaksid seega võimalust mööda kasutama ka liikmesriigid.

Lisaks eelöeldule on oluline muuta programmitöömehhanismid võimalikult paindlikuks, et neid oleks võimalik järkjärgult omavahel sünkroniseerida ja lähendada partnerriigi poliitilise tegevuskavaga ning eelarvekavaga.

2.3. Riikliku strateegiadokumendi väljatöötamise kord ühiste mitmeaastaste programmide koostamise perspektiivis

Uus RSD raamistik peab võimaldama lihtsustada ühist mitmeaastast programmitööd komisjoni, liikmesriikide ja vajadusel teiste partnerite vahel.

EÜ/ELi ülesanne on lihtsustada seda toimingut, innustada võimalikult laiemalt sellest osa võtma ja soosida partnerriikide osalemist.

2.3.1. Põhimõtted

Ühine programmitöö peab olema paindlik, järkjärguline ja avatud protsess, kus partnerriik on kohalikest oludest lähtuvalt eestvedaja rollis.

- **Paindlik**, sest selle vorm võib varieeruda vastavalt olukorrale partnerriikides [eriti institutsioonilise suutlikkuse ja seega riikliku arengupoliitika kvaliteedi puhul (vaesuse vähendamise strateegia dokumendid, ...)] ja abiandjate olukorrale, kelle poliitiline ja/või menetluslik valmisolek ühtlustamiseks võib olla erinev.
- **Järkjärguline**, näeb ette progressiivseid „integratsiooni” etappe vastavalt olukorra arengule. Raamistik võib hõlmata kõiki või osa liikmesriike.
- **Avatud**, sest see ei piirdu rangelt liikmesriikidega. Ühine programmitöö kuulub rahvusvahelisse liikumisse, püüdes seda elavdada. Kui ühisprogrammide alane protsess on juba käimas, peavad Euroopa ühised programmid sellesse lõimuma ja andma tõuke tänu kooskõlastamisele ja Euroopa ühisele nägemusele.
- **Partnerriigi eestvedaja roll** on ühiste programmide ettevalmistamisel ja kooskõlastamisel peamine, sest see peab põhinema vaesuse vähendamise strateegial või muudel võrdväärsetel strateegiatel ja kõnesoleva riigi eelarvetsüklil. See ongi partnerite tegeliku lähenemise ja koondumise aluseks, et saavutada aja jooksul parem täiendavus (tööjaotus) ja tehingukulude vähendamine. Kui riigil puudub valmisolek olla eestvedaja, tuleb talle anda vajalikku toetust selle valmisoleku omandamisel. Seni võivad abiandjad ise välja arendada ühised programmid kooskõlas koostamisel olevate programmitöö prioriteetide ja tsüklitega, vastavalt mitteametlikele lähenemispõhimõtetele („*shadow alignment*” – väheste tuludega või „haprad” riigid), või kehtivatele põhimõtetele (keskmiste tuludega riigid).
- Sobivusotsus, ühise programmitöö vorm ja suunised tulevad iga riigi puhul komisjoni delegatsioonidelt ja teistelt arengupartneritelt **kohapeal**. Sel tasandil tulebki korraldada kooskõlastamine ja ühtlustamine selles osas. Ühine programmitöö tuleb vajadusel lõimida ka riikides väljatöötatud kooskõlastamise ja ühtlustamise tegevuskavasse. Sagedased arutelud „peakorteri” ja kohalike esindajate vahel ning regulaarne järelevalve on vajalikud, et käivitada protsess kõige kõrgemal poliitilisel tasandil.

2.3.2. Ühiste mitmeaastaste programmide koostamise eri etapid

Ühise mitmeaastase programmitöö paindlik ja järkjärguline iseloom peab väljenduma selles sisalduvate etappide astmelisuses RSD ühisest või ühtlustatud mõistest lähtuvalt, see tähendab, et liikmesriigid kasutavad vajaliku paindlikkusega RSD üheksat põhikoostisosa, nagu need on esitatud lisas olevas ajakohastatud vormis.

Esimene etapp: ühine analüüs

Kogemus ja tehtud analüüsid näitavad, et milliseid mudeleid ka ei kasutataks, on rida koostööstrateegia määramiseks olulisi elemente samas riigis tegutsevatel eri abiandjatel ühised. Tehingukulude vähendamiseks partnerriigi jaoks tuleb ilmselt neid elemente jagada ja ühendada.

Need elemendid on esitatud ühise vormi I osa peatükkides 1, 2 ja 3 (vt lisa): üldise poliitilise olukorra hindamine, makromajandusliku, sotsiaalse ja keskkondliku tausta hinnang (koos valitsuse tegevuskava alusel ühtlustatud makromajanduslike ja vaesusaste näitajate nimekirjaga), partnerriigi prioriteetide esitamine, varasemast koostööst omandatud kogemuste analüüs, muude poliitikavaldkondade sidususe analüüs partnerriigis, täiendavuse analüüs eri partnerite tegevuste vahel ja ühtlustamiskava.

Teine etapp: lisaks ühisele analüüsile ühine tegevusstrateegia

Kui ühine programmitöö toimub kõikide analüüsielementide ühendamise teel (vt esimene etapp), ei välista see ambitsioonikamaid eesmärke (näiteks osa või kõikide ühes riigis esindatud liikmesriikide jaoks töötatakse välja ühine tegevusstrateegia).

See hõlmab elemente, mis sisalduvad lisas esitatud ühise vormi I osa peatükis 4: partneriga tehtava koostöö eesmärkide ühine määratlemine, keskendumisvaldkondade määramine tööjaotusega partnerite vahel (abiandjate finantsprognnoosi tabel), näitajad rahaeralduste ja riskianalüüsi ning partnerriikide ühisel kokkuleppel võetud kohustuste kohta. Tulemusnäitajad määratakse võimaluse korral ühiselt kindlaks kõnealuste riikide strateegiadokumentide põhjal ning nende üle peetakse dialoogi valitsusega. Kehtestatakse ühised lähenemisviisid järelevalve ja hindamise osas, iga-aastaste ühiste vaesuse vähendamise strateegia tulemuste läbivaatamise ja rakendamise osas.

PART 1: COUNTRY STRATEGY PAPER

1. CHAPTER 1: FRAMEWORK FOR RELATIONS BETWEEN THE DONOR AND THE PARTNER COUNTRY

For the EC/EU

1.1. General objectives of the donor's external policy

1.2. Strategic objectives for cooperation with the partner country

Strategy papers must reflect the policy guidelines set out in the “European Consensus on Development”. They must also reflect the EU’s commitments with regard to the effectiveness of aid (Paris Declaration, additional EU commitments).

They will also set out the donor’s main objectives in its dealings with the partner country in the regional context (in the case of the EU, these include the European Neighbourhood Policy, the Cotonou Agreement, the Asia, Latin America and Africa Strategies and the European Programme for Reconstruction and Development in South Africa).

1.3. Main bilateral agreements

Describe the association and partnership agreements (e.g. the Economic Partnership Agreements – EPAs) binding the donor and the partner country, stating the fields covered and the objectives pursued.

2. CHAPTER 2: COUNTRY DIAGNOSIS

2.1. Analysis of the political, economic, social and environmental situation in the partner country

This analysis should include all major domestic policy developments and issues and all significant external factors.

2.1.1 Political situation

The CSP must analyse the country’s political, institutional and security situation in a broad context, including governance, progress towards democracy, the rule of law and observance of human rights. The regional context must be specifically addressed here. This section should therefore examine the following aspects:

- The main obstacles at national level to progress towards a situation in which human rights are respected, protected and promoted. The analysis will identify the priorities and objectives permitting progress towards respect for fundamental human rights in all circumstances.

- The content and any shortcomings of the partner country's plans/policies concerning social cohesion, employment and gender equality; the gender representativeness of the administration and the position with regard to international commitments on gender equality. Commitments and compliance under international conventions concerning children's rights must also be described. Special attention must be paid to child labour and to trafficking and violence against women and children. The protection afforded for the rights of minorities and indigenous peoples must also be examined.
- Observance of democratic principles, including in particular an assessment of the electoral process and public participation in the democratic process (free elections by universal suffrage, multiparty system, equal access to political activity, participatory decision-making process, the role of the media, civil society and other non-state actors, etc.), the possibility of changing the government without violence, etc.
- The organisation of government, the authorities' decision-making procedures. Particular attention must be paid to examining the various levels of power and the division of powers between central, regional and local tiers of government and the effectiveness of their interaction (decentralisation and devolution). The main constraints faced by "key institutions" in fulfilling their respective mandates (including the capacities the national statistical system to provide statistics and indicators in the different domains), institutional transparency and accountability for the management of public resources and affairs; the institutional capacity to draw up and implement measures against corruption money laundering, fraud and tax avoidance; the rule of law and the independence of the judiciary. The role of parliaments in their dual function of making law and overseeing the executive must be examined, as must the degree to which civil society is involved in the political and social debate.
- The government's position with regard to the key international conventions, especially those concerning the environment, human rights, gender equality, refugees, labour law, the International Criminal Court, terrorism, organised crime and corruption.
- Potential factors for conflict, the risk of national or regional conflict breaking out, continuing or flaring up again, and key cultural and social factors directly influencing the political process (e.g. ethnic tensions or migratory flows).
- The security system, including the division of powers between the difference agencies,⁶ and the decision-making procedure and democratic and civilian oversight over the security system.
- The overall security situation. The following questions must be posed: Are there signs of violent conflict in the country and/or region? Is the country's stability threatened by armed violence? What is the influence of neighbouring countries? Is there a national small-arms manufacturing industry? Does the level of crime in the country threaten its development? What is the situation with regard to the various forms of organised crime and illegal drugs? Is there a threat of terrorism in the country or region?

⁶ The OECD-DAC defines the security system as the body of institutions and other agencies involved in maintaining the security of the state and its citizens. *Security System Reform and Governance, Policy and Practice*, DAC Guidelines and Reference Series (Paris: OECD 2004).

- Any evidence pointing to a fragile state, e.g. the incapacity to perform the basic functions of government (security, basic social services, human rights); identify support measures, such as government reform.
- The regional context of the country, its relations with its neighbours and the impact of these factors on the political, institutional and security situation in the country.

This analysis should serve to identify the type of partnership: efficient, difficult/fragile state, post-conflict.

Accordingly, in fragile states, post-conflict countries and specific cases of countries that have yet to achieve “structural stability” or are showing signs of increasing instability, greater attention should be given to analysing measures taken to ensure security and stability, including conflict prevention and management, post-conflict intervention strategies (demobilisation, disarmament, re-integration (in particular of women and child soldiers), rebuilding, humanitarian mine clearance, support for action against illegal arms trafficking and dissemination of small arms and light weapons, etc.), and the introduction of the rule of law and democracy (including broader participation of civil society and a more equitable distribution of power). The issues of transition and LRRD will have to be taken into account.

A chronology of recent events and the national and regional agenda will be annexed as basic information.

2.1.2. Economic and social situation

The CSP must include an analysis of macroeconomic performance, covering both the public and the private sectors, an analysis of structural change and of important sectoral changes. It must also include an analysis of the structure of the country’s trade at bilateral, regional and multilateral levels, including the foreseeable impact of economic partnership agreements.

It must analyse issues of good governance in the financial, tax and legal fields. The aim is to gauge the extent to which the country is implementing international recommendations on transparency and the effective exchange of information to prevent and counter financial and corporate malpractice, including in the tax field.

Economic situation, structure and performance

This part must analyse the partner country’s economic performance in a manner permitting comparison with other countries. It will identify the principal economic sectors contributing to gross domestic product and assess trends in their competitiveness, especially in the light of the prospects for the liberalisation of bilateral, regional and multilateral trade. Particular attention should be given to analysing the respective roles of the public and private sectors and the state of infrastructure, especially as regards transport, water, energy and information and communications technologies. The analysis must also address variations in the terms of trade, the external debt burden, the degree of diversification of export earnings and dependency on public and private external transfers, including remittances from migrants. The importance of service activities, especially financial services, and in particular those specifically offered to non-residents (offshore centres), will also be addressed. The employment situation will be studied with particular attention to equal economic opportunities for men and women.

The analysis should also highlight the potential sources of macro-economic and social instability in order to make the EC/EU planning process flexible enough to deal with such instability if and when it occurs.

A table with key macroeconomic indicators will be annexed to facilitate and structure the overview of the situation and any forecasts for the years ahead.

Structure and management of public finances

This section will examine the state of public finances and the external debt, analyse the quality of public finances and the structure of budget revenue and expenditure, point out any imbalances and indicate whether measures have been taken to remedy them.

Assessment of the reform process

As a general rule, the objectives of economic reform programmes, and in particular economic stabilisation and structural adjustment programmes, are to balance the economy, eliminate distortions, introduce appropriate incentives and create favourable conditions for the development of the private sector, while allowing and guaranteeing the effective and efficient working of the public sector. A key aspect of such programmes is the need to ensure that markets are open and that the economy is able to profit from, and manage successfully, external competitive forces (including those generated by regional integration initiatives).

The analysis must check the overall consistency of the policy pursued and identify possible weaknesses and inconsistencies. It is important to analyse the impact and viability (including the issue of institutional capacities) of the main sectoral reforms and to consider how these reforms might influence growth and development. In this context, the impact of reforms aimed at increasing transparency, effective information exchange and international administrative and judicial cooperation in the field of services, especially financial services, will also be examined, among others, in relation to the fight against money laundering, fraud and tax avoidance and corruption.

Particular attention must be given to reforms in the fields of political, administrative and fiscal decentralisation and issues relating to regional planning, given their potential impact on poverty, especially in rural areas.

Trade policy and external environment, in particular regional cooperation agreements

The country's trade policy must be analysed, especially the country's openness (tariff and non-tariff) and the regulatory framework's consistency with the country's commitments. Consistency with the country's development aims and foreign trade agreements, especially regional integration schemes involving the country, the impact of such schemes on the economy and actual progress towards the creation of a regional market will also be examined.

This analysis could, where relevant, use the results of trade-policy reviews by the World Trade Organisation (WTO).

Particular attention must be paid to the demands of economic transition, regional convergence and trade opening. The assessment of reform must take such undertakings or obligations into account. It must include an analysis of the country's economic performance in the framework of the regional integration process to which it belongs (e.g. macroeconomic convergence criteria) and its influence on the country's economy. This section also includes an analysis of

the scope for integration, ways of increasing the benefits, and related issues such as infrastructure, regional markets and financial and economic structures.

2.1.3. Social situation, including decent work and employment

CSPs must analyse the situation, trends and progress or delays in the social sectors and in terms of food security. They must therefore cover demographic factors (population growth, breakdown by age, relationship between rural and urban population and trends, the existence and nature of migratory flows) and such sectors/fields as education, research, health (including sexual and reproductive health, HIV/AIDS, malaria and tuberculosis), social protection, including social security networks, support programmes for disadvantaged and vulnerable groups, including the disabled, employment opportunities and working conditions and housing, rural development and access to agricultural markets. All these aspects, and in particular employment policy and the fairness of the tax system, are crucial to achieving a satisfactory level of social cohesion.

A major part of the analysis will involve reviewing the fairness of access to services and their use for disadvantaged and vulnerable groups, such as children, women and indigenous peoples, and determining whether the policies pursued address the concerns of these groups, gender equality or HIV/AIDS issues and the needs of indigenous communities.

The strategy papers will examine the country's progress towards eradicating poverty in terms of the MDGs, analyse the reasons for the trends observed, in particular gender differences, and review the main challenges and issues, their magnitude and their breakdown (by age, sex and geography).

To facilitate and structure this overview, a table setting out the key social development indicators will be annexed. This table will include at least the 10 key indicators chosen for monitoring the MDGs, which gauge the country's performance and progress in the matter of poverty reduction and social development. Where possible, it will provide data for the reference year 1990, data for the most recent years, estimates for the years ahead and intermediate and final objectives for 2015. These indicators can be supplemented by other indicators monitored in the PRSP.

Comments must be made on the quality of data and the frequency with which it is updated. To ensure comparability in time, data sources must be used as consistently as possible and any change in indicators and/or sources accounted for.

2.1.4. The country in the international context

Where relevant, this section will refer to any regional or international developments that might affect cooperation between the donor and the country concerned.

These include the country's political relations in the region, and in particular international and/or regional agreements, regional policies and any progress towards regional integration, or the existence of armed conflicts in the region.

It is also important to highlight the role actually or potentially played by the country in the regional and multilateral context (beacon, pole of stability), its capacity to play a leading role in the provision of public goods (e.g. peacekeeping, managing water resources in cross-border water basins to protect the environment, etc.) and its capacity to take part in international cooperation on such issues as terrorism, non-proliferation of weapons of mass destruction and

their means of delivery, trafficking and dissemination of small arms and light weapons, people trafficking, illegal migration, etc., which have a tendency to spill over.

2.1.5. Environmental situation

This chapter will be based on an analysis of the environmental conditions in the country and the recommendations made in the “Country Environmental Profile”, a summary of which will be annexed.

This section will give an overview of trends in the availability and use of environmental/natural resources and in pollution in the country and, possibly, the region that directly affect or influence poverty reduction (link with MDG 7) and food security. It will show clearly the main environmental challenges facing the country and the main obstacles to be overcome. Particular attention will be given to problems and needs arising from climate change.

The country’s institutional situation and its specific capacities in the area of managing the environment and natural resources will be described along with the legislative framework. The CSP will also examine the existence or lack of regulatory reforms in the area. Lastly, the environmental impact, if any, of national sectoral policies will be described.

Achievements in the area of the environment and the management of natural resources will be examined, either as cross-cutting issues in major cooperation programmes (including their environmental impact) or as specific projects or programmes.

Stock will be taken of the country’s accession to international agreements in the different domains (climate change, biodiversity, desertification, chemical products, etc.) and the measures actually taken to apply them. The country’s specific needs in the matter will also be indicated. The “Country Environmental Profile” will take account of vulnerability to natural disasters (risk profile) accompanied, where appropriate, by a specific analysis identifying needs and measures in relation to prevention and preparedness, etc.

2.2. Development strategy of the partner country

This section must provide a summary of the aims and objectives of the government of the country concerned, as defined (a) in the official documents presenting the range of policies implemented, (b) in any national plan, reform strategy or medium- or long-term development programme and (c) in any sectoral development programme. This statement should be supplemented by an indication of how the government proposes to achieve these objectives.

This section must review the country’s commitments under the framework of the regional integration process of which it is a member (e.g. creation of a customs union, economic convergence, common market, sectoral policies, including those relating to security matters, partnership with the EU) and multilaterally (e.g. African Union, WTO, etc.).

Particular attention must be given, where relevant, to the policies pursued by the country to develop ties with the diaspora and foster its involvement, to channel remittances, to promote economic emigration or to limit the impact of the brain drain.

2.3. Analysis of the viability of current policies and the medium-term challenges

In the light of the analysis of the country's situation and political agenda, and especially its poverty reduction strategy (PRSP), a critical summary will be provided of the viability of the country's current policies and medium-term prospects, showing both strengths and weaknesses.

This section will help clearly identify future challenges facing the government and the budgets it will be making available to tackle them, with due regard for complementarity. The most promising fields for future cooperation between the partner country and the donor will be chosen with a view to reducing poverty, i.e. fields in which national priorities realistically and viably match the objectives of the donor and the donor's specific comparative advantages compared to other donors.

In the case of low-income countries, e.g. those eligible for IDA, especially the HIPC initiative, the national agenda will be linked to, or treated as, a poverty reduction strategy paper (PRSP). Under the principle of ownership, the CSP will support the partner country's PRSP and its strategy of development or reforms in pursuit of the MDGs and align itself as far as possible on the systems and procedures of the country's other partners. This principle of ownership must be adapted in the event of difficult partnerships or post-crisis situations in particular, and alternative approaches must be sought (shadow alignment, work with civil society, etc). Where this foundation exists, the EC, Member States and, possibly, other donors will harmonise their cooperation aid as far as possible.

3. CHAPTER 3: OVERVIEW OF COOPERATION AND POLITICAL DIALOGUE, COMPLEMENTARITY AND CONSISTENCY

3.1. Overview of the donor's past and present cooperation (lessons learned)

In the event of joint programming, each donor will draw up a separate chapter providing an overview of its cooperation with the partner country.

The CSP must contain a summary of the results of the donor's past and present cooperation with the partner country and of the lessons learned in order to update knowledge and incorporate best practices. It is important that this statement should cover all external aid instruments for the country, including regional cooperation, issue-based programmes, global initiatives and humanitarian aid.

The previous CSP's sectors of intervention must be evaluated in the light of the results obtained so far on the basis of progressive qualitative and quantitative performance indicators, with due regard for the requisite flexibility.

Account will be taken of general recommendations specifically made in evaluations of strategies by the partner country, if there are any, evaluations of specific sectors and projects and annual reports.

3.2. Information on the programmes of other donors (complementarity)

This section must provide as accurate and comprehensive a picture as possible of the programmes of the Member States and other donors, indicating how they complement each other. Specify as far as possible the amounts involved and their breakdown by intervention sector. Where they exist, the partner country's analytical instruments (PRSP, etc.) will be used.

This section should also discuss what type of instruments the donors are using in their cooperation and whether there is a sectoral or regional focus to their efforts.

A prospective financial matrix of donors will be annexed for detailed information.

3.3. Description of the political dialogue between the donor and the partner country

This section will cover the development of the political dialogue between the government and the donor, in particular concerning aspects such as the human rights situation, governance, the rule of law, etc.

3.4. Description of the state of the partnership with the partner country and progress towards harmonisation

The CSP must describe progress towards improving the coordination of policies, the harmonisation of procedures for programming rounds and the alignment on the partner country's budget cycles. This analysis will be based inter alia on the progress indicators laid down in the Paris Declaration.

More specifically, this section will report on the progress of any coordination/harmonisation process in the country at European level, and in particular on the dialogue between the Commission and the Member States and the existing coordination system, briefly describe the guidelines in the "road map" on the EU's harmonisation and alignment in the partner country, describe the application of the common framework at European level and explain the stage/type of joint programming chosen for the country. It will state the future guidelines and implementation plan for joint programming. Where relevant, it will describe the other harmonisation processes under way in the country and the donors' position on these initiatives, and their complementarity and links with the harmonisation process at European level.

This section will provide information on the donors' initiatives to align on the partner country's multiannual programming rounds (poverty reduction strategies and budget processes).

It will describe the role, attitude and position of the partner country in the harmonisation and alignment process and its capacity/willingness to play a leading role.

3.5. Analysis of consistency with the donor's other policies

It is widely recognised that development policy alone will not enable the developing countries to progress.

Policies other than aid policy are at least as important in so far as they contribute or affect developing countries in their efforts to achieve the Millennium Development Goals.

The principle of consistency with other EU policies requires special attention. This section must, where relevant, address the following areas: trade, the environment, climate change, security, agriculture, fish, the social dimension of globalisation, employment and decent work, migration, research and innovation, the information society, transport and energy.

The objective is to promote the possible synergies between other EU policies and development policy in the response strategy.

4. CHAPTER 4: THE DONOR'S RESPONSE STRATEGY

This section should set out the strategic choices for cooperation in the partner country on the basis of its needs, strategies, priorities and resources and according to the evaluation of:

- the partner country's development strategy and the viability of interventions in the light of the country's political and institutional, economic, trade, social and environmental situation;
- the objectives of the donor's development policy, other aspects of external action and other policies;
- the country's needs and progress towards the MDGs and its commitment to achieving them, referring where possible to indicators and statistics delivered by the national statistical system;
- the relative magnitude of the financial and administrative resources to be made available and their potential impact (for example, in terms of improved country economic performance and poverty reduction);
- the comparative advantages of the donor in relation to complementarity/the division of labour between development partners, especially vis-à-vis the Member States and/or the Commission;
- where relevant, the results of the analysis of the consistency between the donors' other policies and the development objectives;
- any risks associated with the strategy that could jeopardise its success (political, economic, security, environmental impact).

The programming process must be guided by the principle of concentration. This means selecting a limited number of sectors of intervention rather than scattering efforts across too many different sectors. This is crucial to the effectiveness of aid.

The choice of implementation method must also be explained, given the principle of switching from a project-based to a programme-based approach, accompanied, wherever possible, by structural/sectoral aid.

For each selected focal area, the CSP should define overall and specific objectives.

If there is a joint response strategy, this section must contain a division of labour between development partners. If not, it must provide a specific justification of the value added by the EC as compared to other donors.

Cross-cutting issues must be mainstreamed in each priority area: i) democracy, good governance, human rights, the rights of the child and the rights of indigenous peoples; ii) gender equality; iii) environmental sustainability; iv) HIV/AIDS.

The partner country's commitments, drawn up in cooperation with the government, will be listed and the risks of the response strategy analysed.

In order to determine whether the priority sectors have a potential environmental impact, a reference will be made to a clear commitment to carry out a strategic environmental assessment.

PART 2: WORK PROGRAMME

All the aspects examined in the CSP feed into a work programme or NIP.

The NIP is essentially a management tool covering a period of several years to identify and define, in a transparent manner, the selected areas/sectors of cooperation for financing and appropriate measures and actions for attaining the objectives set down. More specifically, it must set out the overall and specific objectives, the target groups, the expected results, the programmes to be implemented to achieve the objectives, the type of assistance to be provided and a calendar. The commitments agreed with the partner country will be reiterated.

In this connection, performance indicators must be fixed for each sector in partnership with the partner country and the other partners. These indicators must be confined to a few essential indicators of different types (inputs, direct achievements, results and impact). There should be a particular emphasis on results-based indicators, which have the advantage of increasing the partner country's ownership of the policies to be applied to achieve the objectives. The indicators must also be clearly defined and measurable. In this connection, the donors need to agree to use common indicators to assess performance in each sector against the objectives. In the countries concerned, this should be done using the monitoring system laid down in the PRSP, which should be incorporated into the national budget cycle.

Where appropriate, the work programme should also give an approximate idea of the resources allocated, the financing method (aid, projects, budget support) and the financial legal basis.

ANNEXES

1. Summary table for the country

This table provides basic information on the country concerned. The tables showing the macroeconomic indicators and the 10 key poverty indicators will be included in it.

2. Country environmental profile

This analysis of the environmental conditions in a country or sector includes the following information: a description of the natural and human environment, including the profile of vulnerability and exposure to the risk of natural disaster, the legislative and institutional framework, information on the links between the social, economic and environmental situations, key data on areas where environmental action is needed and recommendations for

the future, an analysis of the cooperation from an environmental point of view as to its integration in programs and projects in other areas and/or as to its integration as focal sector.

3. Prospective financial matrix of donors

This annex summarises the known interventions of other donors, including the Member States and multilateral donors. It will transparently reflect at least the results of the local coordination/harmonisation referred to above. It will highlight, where relevant, the division of labour and/or complementarity. The matrix will be both retrospective and prospective, covering both the past and the period 2006-2013.

This matrix will also be a useful contribution to the CDF/PRSP exercise if that is being developed in the partner country.

4. Country migration profile (where necessary)

A migration profile must be drawn up for every country in which migration (South/North or South/South) and/or asylum issues could influence development prospects.

It contains any information relevant to the design and management of a common migration and development policy. It includes information on migratory flows (refugees and economic migrants), taking in gender issues and the situation of children. It also provides information on the country's skills needs, skills available in the diaspora and remittances to the country. Where relevant, the profile will analyse the routes taken by illegal migrants and the activities of people-trafficking networks.

5. Description of the CSP drafting process, stressing the involvement of non-state actors and local authorities

This involves, in particular, explaining how non-state actors and local authorities were involved in the programming discussions and, more generally, assessing the progress made and to be made towards consolidating the involvement of these actors in the development process (discussion of the country's development priorities in the framework of the PRSP, the participatory nature of the budgetary processes, the capacities, potential and constraints of different types of actors, etc.).

6. Harmonisation road map (where there is one)